

УДК 347.711:004.738.5

Мяло О.Є.¹, Риженко А.О.²

¹ асп. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. Ю-112м НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ПІДПИСАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОГОВОРІВ

У сучасних умовах життя все складнішим стає процес укладання договорів у класичному вигляді. Не лише особисті обставини сторін, а й загальнодержавні та всесвітні події зумовлюють необхідність якісного правового регулювання цифровізації процесів у сфері договірних прав. Так, електронна форма договорів виступає певним рятівником для кожного суб'єкта договірних правовідносин.

Електронним договором вважається домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав і обов'язків та оформлена в електронній формі права. Будь-який вид договору може мати електронну форму. Згідно з ч. 2 ст. 639 Цивільного кодексу України, договір, укладений за допомогою інформаційно-комунікаційних систем за згодою обох сторін вважається укладеним в письмовій формі.

Однак дуже важливим є не тільки зміст договору, де мають бути встановлені усі істотні умови для відповідного виду договору (інакше він може бути визнаний неукладеним або недійсним, у зв'язку з недодержанням письмової форми в силу прямої вказівки закону), а й спосіб його підписання. Так, згідно із ч. 1 і ч. 2 ст. 6 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» електронний підпис є обов'язковим реквізитом електронного документа, який використовують для ідентифікації автора та/або підписування електронного документа іншими суб'єктами електронного

документообігу. Це означає, якщо ми маємо електронну форму договору, то і підписувати його потрібно електронним підписом.

Електронний договір, укладений шляхом обміну електронними повідомленнями, підписаний у порядку, визначеному Законом України «Про електронну комерцію», вважається таким, що за правовими наслідками прирівнюється до договору, укладеного у письмовій формі. Моментом його підписання є використання:

1. Електронного підпису або електронного цифрового підпису (ЕЦП). Електронним підписом є дані в електронній формі, які приєднуються до інших електронних даних або логічно з ними пов'язані та призначені для ідентифікації підписувача цих даних. Наприклад, реєстрація на сайті компанії дає можливість ідентифікувати клієнта, а натискання на віртуальну кнопку «згоден», «підтверджую», по суті є електронним підписом. Кваліфікований електронний підпис має таку саму юридичну силу, як і власноручний підпис, та має презумпцію його відповідності власноручному підпису.

2. Електронного підпису одноразовим ідентифікатором. Ним є дані в електронній формі у вигляді алфавітно-цифрової послідовності, що додаються до інших електронних даних особою, яка прийняла оферту, і надсилаються іншій стороні цього договору. Така послідовність отримується за допомогою електронної пошти у вигляді пароля, іноді в парі «логін-пароль», СМС-коду, надісланого на телефон, іншим способом. При оформленні замовлення формується електронний документ, в якому за допомогою інформаційної системи (веб-сайту інтернет-магазину) вказується особа, яка створила замовлення. При застосуванні цього підпису необхідно в сам договір включити положення про його використання, а саме: визначити вид електронного підпису, порядок її накладення та інші важливі умови, пов'язані зі специфікою укладення саме електронного договору.

3. Аналога власноручного підпису (факсимільне відтворення підпису за допомогою засобів механічного або іншого копіювання, іншого аналога власноручного підпису). При цьому використання факсимільного підпису можливо за письмовою згодою сторін, і наявності у сторін зразків відповідних аналогів власноручних підписів.

Важливо пам'ятати, що проблема таких підписів полягає в тому, що не завжди можливо ідентифікувати особу підписувача і забезпечити цілісність документа. Однак, специфіка роботи організацій з фізичними особами полягає в тому, що одна зі сторін, як правило, споживач, не має можливості застосування електронного цифрового підпису, тому такі види електронного підпису є актуальними.

Електронний підпис чи печатка не можуть бути визнані недійсними та позбавлені можливості розглядатися як доказ у судових справах виключно на тій підставі, що вони мають електронний вигляд. А отримати електронний підпис можна через офіційні сайти, як веб-сайт АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК», АЦСК органів юстиції України, інших Кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг. Існують також різні українські сервіси для електронного підписання договорів: «ДІЯ», Вчасно, Paperless, які гарантують інформаційну безпеку під час підписання договорів.

Таким чином, основними перевагами у підписанні саме електронних договорів є: прискорення процесу укладення договорів, економія ресурсів і коштів сторін договору, розширенні можливостей із укладання договорів між різними суб'єктами договірних відносин, які знаходяться в різних місцях світу за різних обставин. І, хоча в суспільстві існує певний рівень недовіри до електронного підпису, здобуток сучасних технологій дозволяє зробити такий вид підпису безпечним.